

Österbottens Försvarsgille - Pohjanmaan Maanpuolustuskilta 20 v

Professori Ilkka Virtanen

**Tervehdyssanat Pohjanmaan Maanpuolustuskiljan
20-vuotisjuhlassa Tammissunnuntaina 28.1.2001**

Herra Puolustusministeri, kunnioitetut sotiemme veteraanit, arvoisa juhlayleisö,
Herr Försvarsminister, ärade veteraner från våra krig, mina damer och herrar!

Juhlamme aluksi kuulimme Artturi Ropen hienon sävellyksen, Marsalkan hopeatorvet oman mainion soittokuntamme, Pohjanmaan Sotilassoittokunnan esittämänä. Valitsemalla tämän kappaleen juhlamme avajais- ja tervetuliaismusiikiksi haluamme kunnioittaa marsalkkamme, vapaaherra C.G.E. Mannerheimin muistoa. Sillä tulihan viime yönä kuluneeksi tasan 50 vuotta marsalkan kuolemasta. Erikoinen yhteensattuma, että Mannerheimin kuolema ajoittui juuri Tammissunnuntaihin, sen päivän muistopäivään, jolloin hänen uransa laillisten suomalaisten joukkojen ylipäällikkönä alkoi. Ja tähän tapahtui juuri täällä Vaasassa. Hetken kuluttua kuulemme enemmän marsalkka Mannerheimista, ennen kaikkea hänen yhteiskunnallisesta ja kansakuntaa eheyttävästä roolistaan.

Vapaaehtoisen maanpuolustustyön piiriin kuuluvilla killoilla on maassamme pitkäaikaiset perinteet ja kiltojen lukumäärä on varsin suuri. Valtaosalla killoista toiminnan perustana on asevelihenki. Jäsenistö koostuu samassa joukko-osastossa tai samassa aselajissa palvelleista henkilöistä. Pohjanmaan maanpuolustuskilta taas on alueellinen kilta, jonka toimialue kattaa Pohjanmaan rannikkoseudun Kristiinankaupungista Pietarsaareen. Kilta on avoin kaikille maanpuolustustahtoisille isänmaan ystäville, niin miehille kuin naisillekin.

Tjugo år sedan, när gillet grundades, fosterlandvännerna kände behov av att få till stånd ett organ, inom vilket man kunde verka för att uppehålla och utveckla försvarsviljan och fosterlandskärleken. Vidare såg man att det var alldeles nödvändigt att ta till vara arv och traditioner, ty mycket hade redan gått i graven genom krigsveteranernas bortgång. Arvet och traditioner skulle inte gälla endast vinterkrigs- och fortsättningskrigstiden, utan också förberedandet av Finlands frihet, jägarrörelsen, själva Frihetskriget samt skyddskårsverksamheten och Lotta Svärds ärofulla arbete. Därför bestämdes också gillet årsdag till januari söndagen (även om gillet grundades i april 1981).

Av gillet verksamhetsformer under de gångna tjugo åren kan här tas fram endast de viktigaste. Gillet var initiativtagare till Gillenas hus, vilket uppfördes tillsammans med närmare tiotalet andra frivilliga försvarsorganisationer med i huvudsak krigsveteraner som talkoarbetare, sammanlagt i det närmaste 18.000 arbetstimmar. Kostnadskalkylen var 750.000 mk och inget grundkapital fanns. Men då Gillenas hus var färdig, fanns inga skulder. Talkoarbete och donationerna hade gjort detta möjligt.

Gillet tog också initiativ till och förverkligade den 50-åriga tanken, att Vasa borde få en ryttarstaty över marskalk Mannerheim. Den skulpterades av professor Aimo Tukiainen och avtäcktes på självständighetsdagen 1990. Den finansierades med de av en kommitté under hovrättsrådinnan Alma Skogs ledning insamlade medlen 50 år tidigare, vilka medel var deponerade i Vasa stad i en för än-

damålet grundad fond. Rytтарstatyn är placerad här i stadshusets festvåning och är till storleken 1:4 jämfört med marskalk Mannerheims rytтарstatyn i Helsingfors.

Killan tavoitteena on perustamisestaan lähtien ollut toteuttaa museo, jossa itsenäisyytemme saavuttamisen ja säilyttämisen aikaansaaneiden vapaussotureiden ja sotaveteraanien perintö voitaisiin koota yhteen, säilyttää ja esitellä myös nuoremmille sukupolville. Monien vaiheiden jälkeen museohanke vihdoinkin toteutui niin että Tammisunnuntaina 1999 se voitiin juhlallisesti avata yleisölle.

Museolla on käytössään n. 200 m² tilat. Esineitä - aseita, pukuja, karttoja, lippuja, kirjoja, huonekaluja, puhdetöitä yms. - on luetteloituna yli 2000. Joukossa on todellisia harvinaisuuksia, mm. Suomen sodan aikainen sotilasrumpu ja kahden kaskislaisneidin yhtenä yönä Vapaussodan aikana ompelema upea Leijonalippu. Esineet näyttelyyn on saatu killan toimialueelta lahjoituksina, deponoituina tai lainaksi. Antajatahoina ovat olleet yksityishenkilöt, yhdistykset ja museot. Museon näyttely alkaa keisari Aleksanterin julistuksesta v. 1808. Autonomian ajasta siirrytään jääkäriliikkeen ja vapaussodan vaiheisiin. Talvi- ja jatkosota ovat näyttelyn pääkohteet. Museon toteutus on tapahtunut Kiltatalon tapaan talkootyöllä ja lahjoitusten turvin. Veteraanit, niin miehet kuin naisetkin, ovat jälleen olleet ratkaisevassa roolissa.

Alueen maanpuolustusperinnön vaalimiseen kuuluvat edelleen Vaasassa perustettujen ja täällä toimineiden joukko-osastojen muistolaattojen kiinnittäminen perinnemuuriin sekä Pohjanmaan ja Vaasan sotilasläänien komentajien muotokuvien hankkiminen Upseerikerholle.

Killan uusi toimintamuoto on vastuun ottaminen JR 61:n Perinneyhdistyksen aloittaman ja sen nimeä edelleen kantavan ainekirjoituskilpailun järjestämisestä. Kilpailun voittajien edustamat koulut saavat vuodeksi kiertopalkintona haltuunsa edustavan Suomenhevospatsaan pienoismallin ja parhaat kirjoittajat saavat henkilökohtaisia palkintoja. Viime syksyn kirjoituskilpailun pääpalkinnon voittaja Janne Kaleva esittää tässä juhlassa voitokkaan aineensa Sinivalkoisia ajatuksia. Kirjoituskilpailun järjestäminen palvelee killan mielestä erinomaisella tavalla isänmaallisiin arvoihin perustuvan ajattelun ja veteraaniperintöön liittyvän tietouden leviämistä opiskelevan nuorison keskuuteen.

Arvoisa juhlayleisö. Ärade festpublik. Tervetuloa viettämään kanssamme Pohjanmaan Maanpuolustuskillan 20-vuotisjuhlaa, Tammisunnuntain muistojuhlaa ja marsalkka Mannerheimin kuoleman 50-vuotismuistopäivää. Ni är alla hjärtligt välkomna att fira med oss Österbottens Försvarsgillet 20-årsfest, Januari söndagens minnesfest och marskalk Mannerheims döds 50-års minnesdag.